

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลายเป็นปัจจัยที่สำคัญ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม เป็นอย่างมากส่งผล ต่อการพัฒนา ในด้านต่าง ๆ ของชุมชนและ ประเทศ ได้เป็นอย่างดี การท่องเที่ยวที่มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบไปตามสภาพ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้ร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตร จัดให้มีกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งสามารถแก้ปัญหาการว่างงานของคนในชนบทได้เป็นอย่างดีเพราะเป็นการกระจายรายได้อีกทางหนึ่ง ความสำเร็จดังกล่าว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และกรมส่งเสริมการเกษตร จึงมีนโยบาย ให้ทุกจังหวัดจัดให้มีการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขึ้น (เทิดชาย ช่วยบำรุง , 2553) จึงทำให้เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ประชาชนได้อย่างกว้างขวาง

จังหวัดจันทบุรีถูกจัดเป็นเมืองสำหรับการท่องเที่ยว ด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ จึงทำให้จังหวัดจันทบุรีได้มีการส่งเสริมรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลายรูปแบบ ทั้งนี้เพื่อตอบสนองต่อนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะ นักท่องเที่ยว ที่ชื่นชอบความเป็นธรรมชาติ ต้องการสัมผัสกับธรรมชาติในวิถีของชุมชน มีแนวโน้ม เพิ่มจำนวนมากขึ้น การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวใหม่ ๆ โดยอิงกับพื้นฐานของสังคม ในพื้นที่ จะเป็นแนวทาง ในการท่องเที่ยวอีกหนึ่งรูปแบบ และเกิดการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืนได้ ต่อไปเป็นเสน่ห์ ของเมืองจันทบุรีที่มีพื้นที่ในการปลูกผลไม้ได้รับการยอมรับว่าเป็นของดีเมืองจันทบุรี สอดคล้องกับคำขวัญ ของจังหวัดจันทบุรี “น้ำตกลือเลื่อง เมืองผลไม้ พริกไทยพันธุ์ดี อัญมณีมากเหลือ เสื่อจันทบูร สมบูรณ์ ธรรมชาติ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชคู่ชาติที่จันทบุรี” ทั้งนี้จึงทำให้สวนเกษตรในจังหวัดจันทบุรี ถูกจับตามอง ด้วย ความแตกต่างของพื้นที่ ในแต่ละแห่ง ทำให้เกิดลักษณะเฉพาะตัว ที่มีจุดเด่น มีความน่าสนใจแตกต่างกันออกไปในพื้นที่ทำการเกษตร

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro-Tourism) เป็นอีกหนึ่งรูปแบบของการท่องเที่ยว ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวสวนที่เป็นอาชีพส่วนใหญ่ของคนในจังหวัดจันทบุรี การเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ วิถีชีวิตของเกษตรกร ผสมผสานกับกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวในชุมชนเกษตร เพื่อการเรียนรู้ และศึกษาประสบการณ์ ด้านเกษตรกรรม นับเป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งที่ได้ทั้งความรู้ และประสบการณ์ (เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2553) ความแตกต่างของพื้นที่ในแต่ละแห่ง ทำให้เกิดลักษณะเฉพาะตัว ของพื้นที่ มีความน่าสนใจ ที่แตกต่างกันออกไป และก่อให้เกิดการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ ที่เรียกว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จึงเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ นักท่องเที่ยว จะได้สัมผัสกับบรรยากาศความเป็นสวนผลไม้ในขณะเดียวกันก็ได้สัมผัสกับผลไม้หลากหลาย ชนิดด้วย

ชุมชนเขาบายศรี เป็นชุมชนเก่าแก่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ชุมชนแห่งนี้ยังคงมีวิถีการดำรงอยู่อย่างเรียบง่าย ตาม สภาพของสังคมเกษตรกรรม ด้วยความ

อุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทำให้ภายในชุมชนเขาบายศรีมีจุดเด่นในพื้นที่หลากหลาย มีทั้ง สวนผลไม้ที่เป็นมรดกตกทอดสู่ลูกหลานในปัจจุบัน ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทำสวนผลไม้ ถูกถ่ายทอดมารุ่นสู่รุ่นอย่างยาวนาน ชุมชนเขาบายศรี มีต้นมังคุดโบราณ พันธุ์ไม้พื้น เมือง เก่าแก่ อายุไม่ต่ำกว่าร้อยปี และผลไม้ขึ้นชื่อของจังหวัดจันทบุรีเช่นทุเรียน เงาะ ระกำ สละ ลางสาด ลองกอง แก้วมังกร กล้วย นอกจากนี้ชุมชนเขาบายศรียังเปิดให้บริการที่พัก สำหรับนักท่องเที่ยวและ กิจกรรมท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น ขี่จักรยาน เดินชมสวนผลไม้ เก็บผลไม้ทานจาก ชมวิถีอาชีพของชาวสวนผลไม้ การตัดดอกกระท้าวผู้ เพื่อนำมาผสมดอกสละ ชมอุโมงค์น้ำใต้ดิน ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวบ้านเขาบายศรี

ความพร้อมของพื้นที่ชุมชนเขาบายศรีที่เปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีจุดเด่นที่นักท่องเที่ยวต่างให้ความสนใจจึงมีหน่วยงานภาครัฐ เกษตรกร และประชาชนเริ่มเห็นคุณค่าของอาชีพเกษตรกรรม ดังนั้นการรักษาพื้นที่ภาค เกษตรกรรม ในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อเป็นการสร้างความภาคภูมิใจในอาชีพที่เคยถ่ายทอดกันมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน จะกลายเป็นมรดกให้รุ่นลูกรุ่นหลานได้มีโอกาสเรียนรู้อย่างภาคภูมิใจต่อไป

ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ สวนนงลักษณ์ มณีรัตน์ สวนท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชนเขาบายศรี อำเภอกาใหม่ จังหวัดจันทบุรี เป็นพื้นที่สำหรับการวิจัย ด้วยลักษณะของสวนเกษตรที่มีความหลากหลาย มีแปลงสวนเกษตรเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจำนวน 3 แปลง ซึ่งในแต่ละแปลงจะมีจุดเด่นที่แตกต่างกันออกไป แปลงที่ 1 จะมีจุดเด่นอยู่ที่ต้นทุเรียน และมังคุดอายุกว่าร้อยปี แปลงที่ 2 มีจุดเด่นของพื้นที่ ที่อุโมงค์น้ำ และแปลงที่ 3 จะมีจุดเด่นที่ให้โอกาสนักท่องเที่ยวได้ทดลองการเกษตรโดยการทดลองตัดดอกสละ (การผสมเกสรของดอกกระท้าวให้ติดกับเกสรของดอกสละเพื่อให้สละติดผล) ในส่วนของพื้นที่ดังกล่าวยังเป็นพื้นที่สำหรับการศึกษาของเยาวชนในเรื่องของการเกษตรอีกด้วย ทำให้ในแต่ละปีจะมีนักท่องเที่ยว ให้ความสนใจเข้าชมสวนเกษตรในแหล่งนี้เป็นจำนวนมาก ทำให้จังหวัดจันทบุรีใช้เป็นพื้นที่ในการแถลงข่าว “เปิดสวนผลไม้เพื่อการท่องเที่ยว” ในปี พ.ศ. 2559

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง “ ประสิทธิผลของการสื่อสารเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชนเขาบายศรี อำเภอกาใหม่ จังหวัดจันทบุรี” โดยศึกษากระบวนการสื่อสารและกลยุทธ์ การสื่อสารในการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชนเขาบายศรี และศึกษาการรับรู้ข่าวสารของนักท่องเที่ยวที่เข้ามารถท่องเที่ยวเชิงเกษตรในชุมชนเขาบายศรีว่าเป็นอย่างไร รวมทั้งการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสาร และการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเกษตรเขาบายศรี

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษา รูปแบบการ สื่อสารและกลยุทธ์การสื่อสาร ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชนเขาบายศรี
2. เพื่อศึกษาการรับรู้ข่าวสาร การมีส่วนร่วมในการ การจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชนเขาบายศรี

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสาร และ การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชนเขาบายศรี

ปัญหา/สมมติฐานการวิจัย

ปัญหานำการวิจัย

1. รูปแบบการสื่อสารและกลยุทธ์การสื่อสารการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นอย่างไร
2. การรับรู้ข่าวสาร และการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นอย่างไร
3. การรับรู้ข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับมีส่วนร่วมในการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ชุมชนเขาบายศรี หรือไม่อย่างไร

สมมติฐานการวิจัย

การรับรู้ข่าวสาร มีความสัมพันธ์ เชิงบวก กับการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในพื้นที่ชุมชนเขาบายศรี

ขอบเขตของโครงการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา ถึงความพร้อมรูปแบบ การสื่อสารและกลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ชุมชนเขาบายศรี
2. ขอบเขตด้านประชากรและตัวอย่าง
ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว กลุ่ม ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนผลไม้ของนางนงลักษณ์ มณีลักษณ์ และ นักท่องเที่ยว ที่เดินทางมาท่องเที่ยวสวนผลไม้ของนางนงลักษณ์ มณีรัตน์ สวนท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชนเขาบายศรี อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี
3. ขอบเขตด้านระยะเวลา
ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาดำเนินงานวิจัย 8 เดือน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยว

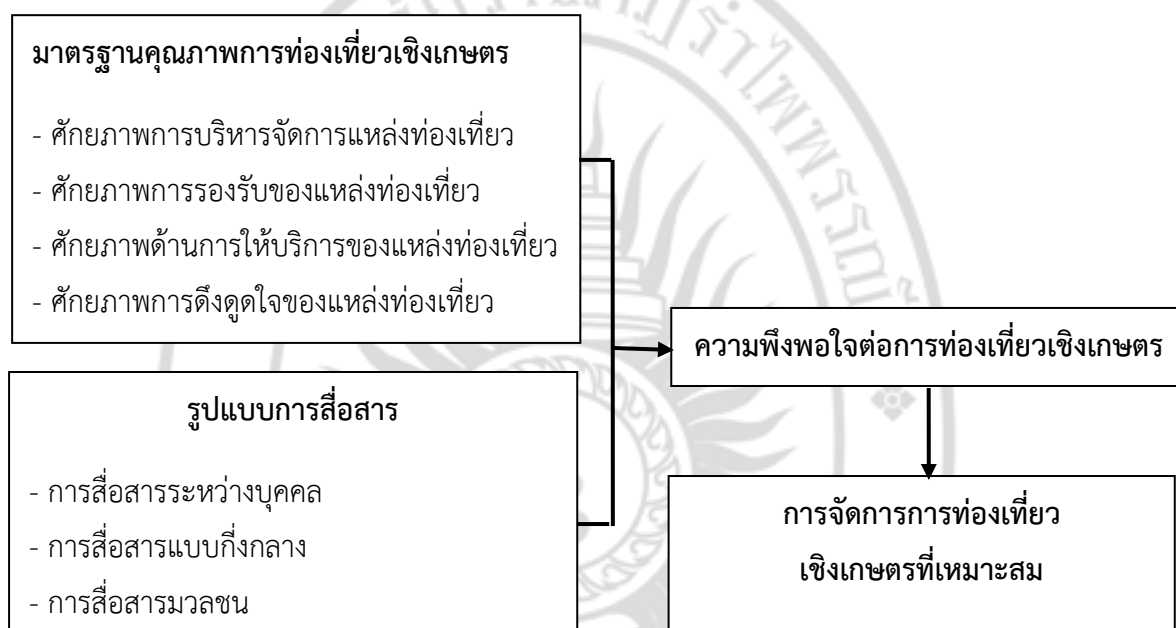
นิยามศัพท์

1. การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การท่องเที่ยว สวนผลไม้ของนาง นงลักษณ์ มณีรัตน์ สวนท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชนเขาบายศรี อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี
2. ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลจากการสื่อสารที่เกิดขึ้นกับ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวสวนผลไม้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนาง นงลักษณ์ มณีรัตน์ โดยวัดจากการรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนผลไม้ของนางนงลักษณ์ มณีรัตน์
3. การสื่อสาร หมายถึง การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ชุมชนเขาบายศรี สวนผลไม้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนางนงลักษณ์ มณีรัตน์
4. องค์ประกอบ ตามมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง ศักยภาพการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว ศักยภาพด้านการให้บริการของ

แหล่งท่องเที่ยว และศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว สวนผลไม้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนางนงลักษณ์ มณีรัตน์

5. นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่การท่องเที่ยว เชียงเขตรชุมชนเขาบายศรี สวนผลไม้เชิงท่องเที่ยวของนางนงลักษณ์ มณีรัตน์

กรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จะทำให้ทราบถึงสภาพโดยทั่วไปของความเป็น แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชนเขาบายศรี สวนผลไม้เชิงท่องเที่ยวของนางนงลักษณ์ มณีรัตน์
2. ได้รูปแบบการสื่อสารเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
3. ได้รับทราบถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ สวนผลไม้เชิงท่องเที่ยวของนางนงลักษณ์ มณีรัตน์
4. เป็นประโยชน์ต่อการนำ รูปแบบเพื่อการสื่อสารเป็นแนวทางใน การพัฒนาหรือปรับปรุง การท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้กับสวนผลไม้จัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และหน่วยงานท้องถิ่นในท้องที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวต่อไป